

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Маргарита Кръстева-Стойчевска

на дисертационен труд за присъждане

на образователна и научна степен „доктор”

на

Ли Яйкай

на тема:

„Китайската литература от края на 20 и началото на 21 век / Мо Ян, Лу Сюн, Лао Ше, Цао Ю/ в съвременната китайска национална опера. Драматургия, основни теми и влиянието им върху оперния жанр“

Научен ръководител: **Доц. д-р Нона Кръстникова**

Кратка биографична справка:

Ли Яйкай е роден на 13 юли 1995 година в град Дзинан , Китай. Завършва бакалавърска степен в Шандунската академия по изкуствата в Катай, след това магистърска степен в Консерватория „Дж. Верди“ в Комо , Италия.

По време на обучението си в НМА участва в многобройни концерти и продукции. Участва в майсторски класове по оперно пеене на Катя Борисова (2022), Калуди Калудов (2023) и Ин Сюмей, Дай Юцянг (2023).

В периода на обучението си участва в множество оперни постановки в България и по света - Суджоу, Китай; Милано, Италия, Болоня,в Италия.

Носител е специална награда за студент от конкурс по оперно пеене в памет на Пучини организиран от Музикалната академия в София на 25 октомври 2024 г.

През 2025 г. е приет в Програмата за млади артисти на Кралската опера в Парма и получава стипендия от хиляда евро

Дисертационният труд съдържа общо 205 страници, от които 26 страници са приложения. Съставен е от: увод, 2 глави, заключение, справка за приносите на труда, публикации по темата и библиография (съдържа 36 заглавия – 8 монографии и книги, 18 научни статии и публикации, 4 вестници и публицистика и 5 електронни ресурса)

Обект на изследването са китайската литература на 20 и началото на 21 век в

съвременната китайска национална опера: произведения на Мо Ян, Лу Сюн, Лао Ше, Цао Ю, а **предмет** са драматургията и основните теми в тях и как се отразяват на развитието на оперния жанр.

В Увода е представена мотивацията на докторантът за изборът на темата. Посочени са основните методологически подходи и изследователски инструменти.

Първа глава включва кратка история на Китай и разглежда развитието на литературата и опера от двадесети век до наши дни. Този период е разделен на четири подпериода - Начален период (1920-1942), Период на оформяне (1942-1956), Период на разцвет (1956-1976 г.) и Период на ново развитие от 1976 г. до днешно време.

Текстът продължава с кратко представяне на писателите Лу Сюн, Лао Ше и Цао Ю като са поместени техните кратки биографии, оперни произведения създадени по техни творби, както и тяхната драматургия, основните теми и влиянието им върху оперния жанр.

Във **втора глава** е представена кратка биография на Мо Ян, както и анализ на неговия стил. Представен е списък с оперни произведения по негови творби. Докторантът прави изводи за драматургията, основните теми в творчеството му и влиянието им върху оперния жанр в Китай.

Докторантът прави извод, че основните **теми, в творчеството на Мо Ян са свързани с човешката душевност, природата, местните митове, суеверия и мистика, а основната фигура в тях е жената.**

Направен е подробно представяне и анализ на операта „Изтезание със сандалово дърво“, включващ: литературен първоизточник, историческа основа, художествената част, либретото и композиционен стил, китайските музикални елементи в творбата като маоцян, шандунската циншу, използването на народни инструменти като суона и бангу. Включено е подробно описание на премиера през 2025г с нейния творчески екип и изпълнители.

„Изтезание със сандалово дърво“ е представена като нова историческа литература, чрез която се преосмисля на една част от историята, но също така разкрива нова перспектива чрез поглед от народа, като се вглежда в пролуките на историята и се обръща към друга страна на събитията. Всъщност по този начин Мо Ян показва рационална национална чувствителност и ценностна система, като изразява алтернативни размисли и поглед над историята.

В тази глава авторът разглежда различни произведения от съвременни китайски автори като обобщаваща новите тенденции в Китайската опера, при които европейската опера оказва определено влияние, което според дипломата пречи в известна степен за създаване на собствен китайски оперен стил. Според него именно операта "Изтезание със сандалово дърво" показва как трябва да се създават съвременни актуални и уникални китайски оперни произведения. Това се постига чрез съчетаването на оригиналност и национална идентичност, като успешно изследва нови способности за обединяване на традиционното китайско пеене с белкантовото оперно изпълнение.

Трудът завършва с обобщение за драматургията, основните теми в творчеството на Лу Сюн, Лао Ше, Цао Ю и Мо Ян и влиянието им върху оперния жанр в Китай.

В **Заключението** авторът подчертава, че изследването цели да се внесе яснота в

процесите на промени в китайската опера в периода от XX век до наши дни. Според него съвременните китайски автори развиват операта в Китай като едно ново изкуство със собствен стил, базиран на традиционния фолклор, композиционни техники, инструменти и пеене.

Посочени са седем приноси на дисертационния труд, които напълно подкрепям.

Представени са пет приложения: таблица със списък на музикалните части от операта „Изтезание със сандалово дърво“ и таблица с излизанията на артистите, изпълняващи традиционната шандунска циншу в операта „Изтезание със сандалово дърво“. Авторски превод на дует „Лунната светлина е като вода“ и ария „Жертвайки живота си, за да събудя сънародниците си“ от оп. „Изтезание със сандалово дърво“, както и авторски дешифрирано и преведено интервюто за Нобеловата награда на Мо Ян на официалния сайт на отличието.

Авторефератът е с обем от 71 страници, повтаря структурата и представя в синтезиран вид основната информация от всеки от разделите на дисертацията.

Дисертантът има необходимите научни публикации по темата.

Като заключение искам да кажа, че трудът притежава необходимите приноси качества на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Убеден съм, че дисертационния труд на Ли Яйкай има приносен характер, както в теоретичен така и в приложен смисъл. С цялостната си дейност и приноси кандидатът отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

14.05.2026 г.

Доц. д-р Маргарита Кръстева-Стойчевска